

Pověz mi něco o sobě

KAPITOLA

3

第 dì

三 sān

课 kè

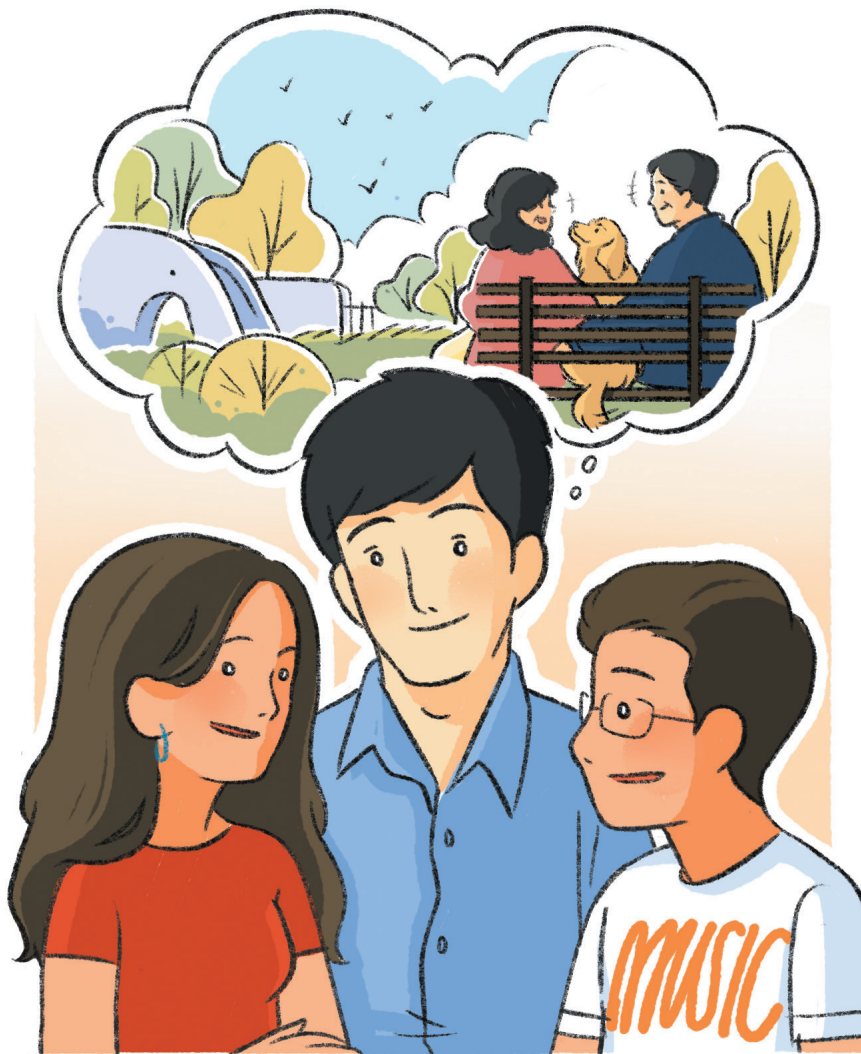
Veronika, Martin a Daming sedí u Svobodových v kuchyni. Povídají si o Damingově rodině v Číně.

Veronika: Doma se jim po tobě musí stýskat, když jsi tady v České republice.

Daming: To jo, i mně se někdy stýská.

Martin: Máš nějaké sourozence?

Daming: Všechno vám povím, ale pojďme mluvit čínsky!

Co se naučíte

V této kapitole se naučíte:

- rozumět jednoduchému vyprávění o rodině,
- ptát se a odpovídat na otázky o členech rodiny,
- vyjádřit, kolik máte sourozenců a domácích mazlíčků,
- rozumět ostatním, když hovoří o tom, co mají a nemají rádi,
- mluvit o tom, co máte a nemáte rádi,
- používat různé numerativy pro lidi nebo zvířata.

jiāting
家庭

Rodina

Rčení 三代同堂 (sān dài tóng táng), tedy „tři generace pod jednou střechou“, vytváří obrázek tradiční čínské rodiny. Představte si, jak děti, rodiče a prarodiče žijí pospolu a navzájem se o sebe starají. Čínská rodina se mění, ale mnoho hodnot, mezi které patří právě blízký vztah mezi jednotlivými generacemi, stále přetrvává.

Úcta ke starším

V čínské kultuře je důležité prokazovat úctu vůči těm, kteří jsou starší, a to i mezi sourozenci. Starším bratrům se říká **哥哥** (gēge); starším sestrám **姐姐** (jiějie); mladší bratři jsou **弟弟** (dìdì) a mladší sestry **妹妹** (mèimei). Mladší sourozenci často neoslovují starší sourozence jménem, ale říkají jim **哥哥** nebo **姐姐**. Dokonce i mezi dvojčaty je starší sourozenec **哥哥** nebo **姐姐** a mladší **弟弟** nebo **妹妹**!

Láska k domácím mazlíčkům

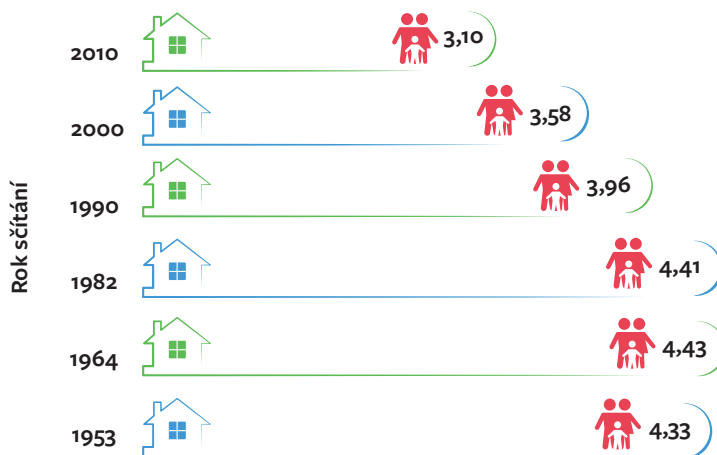
Mnoho Číňanů považuje domácí mazlíčky za součást rodiny. V Číně jsou nejoblíbenějšími domácími mazlíčky psi, po nich následují kočky. Tato žena z Pekingu obarvila svému psovi srst. Jiní majitelé své mazlíčky oblékají do různých oblečků nebo jim dokonce říkají **宝贝** (bǎobèi), tedy „poklade“ nebo „zlatíčko“.

V číslech

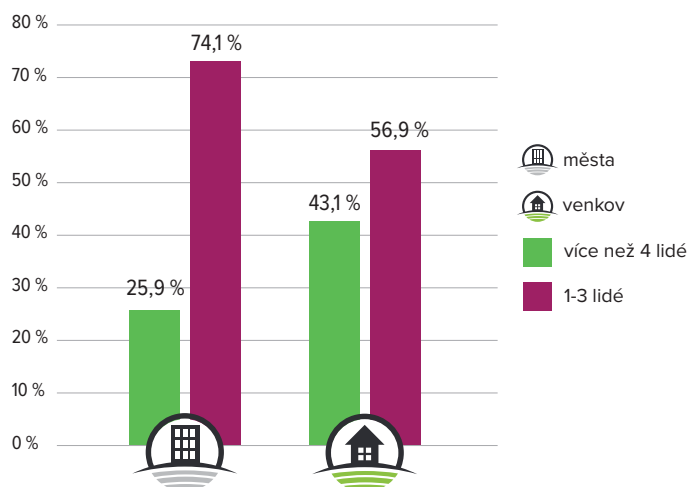
Průměrná velikost čínské domácnosti se v průběhu několika posledních desetiletí zmenšuje. Počet 三代同堂 domácností poklesl a čínská vláda se snaží omezit populační růst země. Politika jednoho dítěte, která byla uplatňována v letech 1979 až 2015, byla součástí snahy vlády odradit rodiče od toho, aby měly mnoho dětí. Obzvláště ve městech dnes nejsou výjimkou rodiny o třech nebo méně členech.

Průměrná velikost čínských domácností

Zdroj: Čínský statistický úřad

Velikost rodin v čínských městech a na venkově

Zdroj: Šesté národní sčítání lidu v Číně, 2010

ZAMYSLETE SE NAD HLAVNÍM TÉMATEM

Jak si vytváříme první dojmy?

- 1 Jakým dojmem na vás působí rodinný život v Číně? Jak se podle vás podobá rodinnému životu v naší kultuře, nebo se od něj naopak odlišuje?
- 2 Ovlivní váš dojem, když zjistíte, že je někdo starším nebo mladším sourozencem?
- 3 Berete domácí mazlíčky jako členy rodiny? Proč ano, případně proč ne?

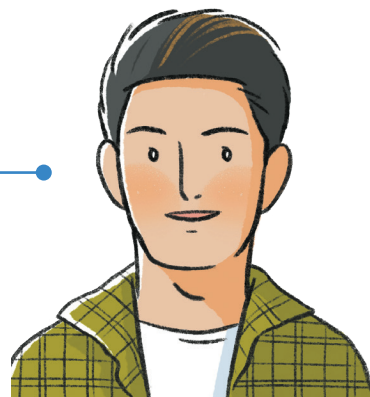
Povídání o sourozencích

1a Vzorová věta

Prohlédněte si následující obrázek a přečtěte si větu, která se k němu vztahuje. Když něčemu nebudete rozumět, zeptejte se.

Nǐ yǒu méiyǒu gēge?
你 有 没有 哥哥?

Máš staršího bratra?

1

mèimei

妹妹

mladší sestra

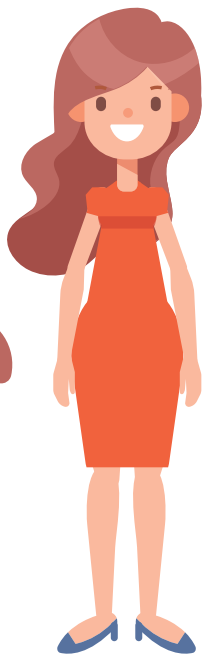

2

jiějie

姐姐

starší sestra

3

māma

妈妈

maminka

4

bàba

爸爸

tatínek

5

gēge

哥哥

starší bratr

6

dìdi

弟弟

mladší bratr

1b Nová slovíčka v konverzaci

Poslechněte si nahrávku a snažte se co nejvíce porozumět. Poté si rozhovor přečtete. Pomůže vám pinyin a seznam slovíček.

你有没有哥哥？

Nǐ yǒu méiyǒu **gēge**?

我没有哥哥。我有姐姐。

Wǒ méiyǒu **gēge**. Wǒ yǒu **jiějie**.

你有几个姐姐？

Nǐ yǒu **jǐ gè jiějie**?

我有一个姐姐。

Wǒ yǒu yí **gè jiějie**.

Dokážete odpovědět?

ANO NE

1 Ellen má staršího bratra a starší sestru.

☐ ☐

2 Owen se Ellen ptá, kolik má starších sester.

☐ ☐

Slovíčka

	Znaky	Pinyin	Význam
1	哥哥	gēge	starší bratr
2	姐姐	jiějie	starší sestra
3	几	jǐ	kolik
4	个	gè	(numerativ pro osoby a různé běžné předměty)
5	弟弟	dìdi	mladší bratr
6	妹妹	mèimei	mladší sestra
7	爸爸	bàba	táta, tatínek
8	妈妈	māma	máma, maminka

1c Vyřešte

V těchto cvičeních si ověříte, jak jste porozuměli učivu z Části 1. Pokud něčemu nerozumíte, nahlédněte do Jazykového okénka.

Cvičení 1 Doplňte slova ze seznamu do rozhovoru:

姐姐

妹妹

有

没有

我

A: 你有 _____ 姐姐？

Máš starší sestru?

B: 我 _____。_____ 也有 _____。

Mám starší sestru. Mám také mladší sestru.

Cvičení 2 Patří do následujících vět 个？

	ANO	NE
1 我有三 _____ 弟弟。	☐	☐
2 她是马丁的 _____ 妹妹吗？	☐	☐
3 你有几 _____ 姐姐？	☐	☐
4 我没有 _____ 哥哥。	☐	☐

Jazykové okénko

1 Používání numerativů (个)

Při vyjádření počtu se v čínštině mezi číslovku a podstatné jméno vkládá tzv. numerativ. V češtině jsou slova, která se numerativům podobají. Lze například někoho požádat o „tři *krajíce* chleba“ nebo „deset *listů* papíru“.

V čínštině se ale numerativy používají vždy! Pro vyjádření počtu předmětů a osob se nejčastěji používá obecný numerativ 个 (gè).

1 我有一个妹妹。

Mám jednu mladší sestru.

2 老师有十个学生。

Učitel má deset studentů.

3 五个同学没有中文名字。

Pět spolužáků nemá čínské jméno.

! POZNÁMKA

Pro počet „dva“ se použije speciální číslovka: 两 (liǎng).

他有俩哥哥。

Má dva starší bratry.

2 Tvoření otázek pomocí A不A

K pokládání zjišťovacích otázek (tedy těch, na které odpovídáme ano, nebo ne) lze použít větný vzorec A不A. U otázek typu A不A není potřeba na konec věty přidávat 吗. U slovesa 有 se namísto 没 použije 不.

A不A			Ýznam
Q1 你	是不是	学生?	Jsi student?
Q2 你	有没有	jiějie 姐姐?	Máš starší sestru?

Na otázku typu A不A se odpovídá stejně jako na otázku s 吗.

A1 (是,) 我是学生。 (Ano,) jsem student.

A2 (没有,) 我没有姐姐。 (Ne,) nemám starší sestru.

1d Použití jazyka v praxi

Úkol 1 Ptejte se spolužáků na sourozence. Pokládejte jim následující otázky. Má někdo 哥哥 i 弟弟 i 姐姐 i 妹妹?

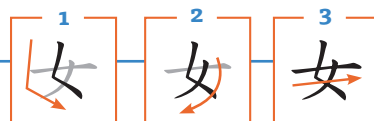
- 你有哥哥吗?
- 你有没有弟弟?
- 你是姐姐吗?
- 你是不是妹妹?

Úkol 2 Teď, když víte, jaké kdo má sourozence, můžete zjistit, kdo jich má nejvíc! Ptejte se spolužáků, kolik mají starších a mladších bratrů a sester.

A: 你有几个妹妹?

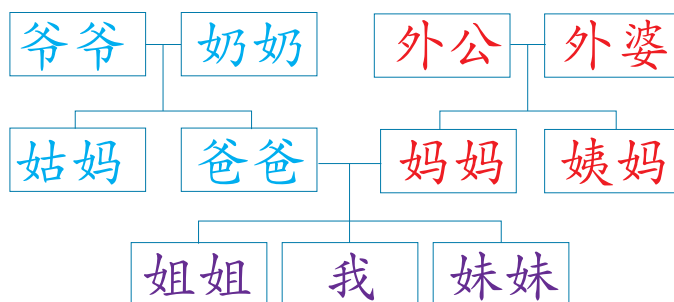
B: 我有两个妹妹。

Není znak jako znak !

Znak 女 (nǚ) znamená „žena“. Když se v nějakém znaku objeví prvek 女, jeho význam se často vztahuje k ženám.

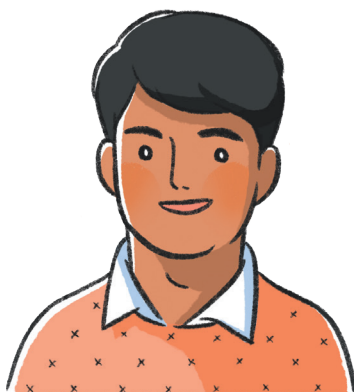
Kamarád ze Šanghaje Damingovi ukázal svůj rodokmen. Kolik je v jeho rodině žen?

Jak vyjádřit, co máte a nemáte rádi

2a Vzorová věta

Prohlédněte si následující obrázky a přečtěte si větu, která se k nim vztahuje. Když něčemu nebudete rozumět, zeptejte se.

Nǐ xǐhuan kàn shū ma?
你 喜欢 看 书 吗?

Čteš rád knihy?

1

kàn shū

看书

číst knihu

2

kàn diànshì

看电视

dívat se na televizi

2b Nová slovíčka v konverzaci

Poslechněte si nahrávku a snažte se co nejvíce porozumět. Poté si rozhovor přečtěte. Pomůže vám pinyin a seznam slovíček.

你们喜欢看书吗?

Nǐmen **xǐhuan kàn shū** ma?

我喜欢看书。我也很喜欢看电视。

Wǒ **xǐhuan kàn shū**. Wǒ yě **hěn xǐhuan kàn diànshì**.

我不太喜欢看书，可是我很喜欢看电视。

Wǒ **bú tài xǐhuan kàn shū**, **kěshì** wǒ **hěn xǐhuan kàn diànshì**.

Dokážete odpovědět?

1 Čte Sanjay rád knihy?

ANO

☐

NE

☐

NEVÍM

☐

2 Dívá se Maya ráda na televizi?

☐
☐
☐

3 Čte Leo rád knihy?

☐
☐
☐

Slovíčka

	Znaky	Pinyin	Význam
9	喜欢	xǐhuan	mít rád
10	看	kàn	dívat se / podívat se (na), sledovat, číst
11	书	shū	kniha
12	很	hěn	velmi, hodně
13	电视	diànshì	televize
14	不太	bú tài	ne příliš, ne moc
15	可是	kěshì	ale, avšak, jenže

2c Vyřešte

V tomto cvičení si ověříte, jak jste porozuměli učivu z Části 2. Pokud něčemu nerozumíte, nahlédněte do Jazykového okénka.

Složte z následujících slov věty.

- 1 吗? | 看 | 书 | 你 | 喜欢
- 2 看 | 书。 | 我 | 喜欢 | 很
- 3 不太 | 书。 | 看 | 喜欢 | 我

Jazykové okénko

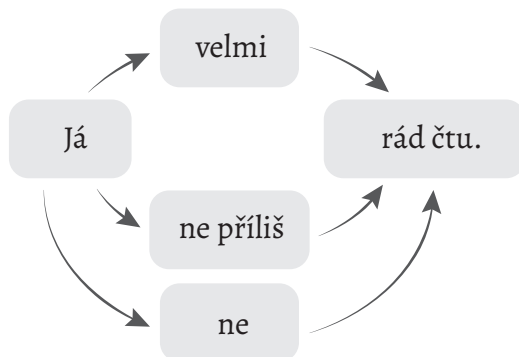
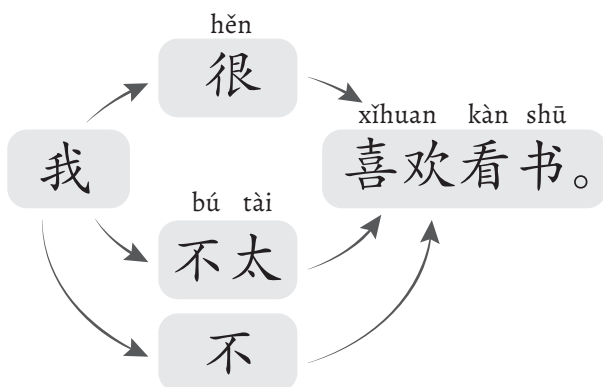
3 Dvě po sobě jdoucí slovesa

V čínštině se slovesa mohou klást přímo vedle sebe. Není potřeba měnit jejich tvar jako v češtině.

	Sloveso 1	Sloveso 2		Význam
1 我	xǐhuan 喜欢	kàn 看	shū 书。	Rád čtu.
2 你们	xǐhuan 喜欢	kàn 看	diànshì 电视 吗?	Díváš se rád na televizi?

4 Vyjádření míry oblíbenosti věcí nebo činností

Použitím slov 很 (hěn), 不太 (bú tài) a 不 lze vyjádřit, jak moc něco máte, nebo nemáte rádi.

2d Použití jazyka v praxi

Každý ze třídy dostal jednu ze čtyř tajných identit. Profily tajných identit si pečlivě přečtěte. Učitel vám řekne, která identita vám byla přidělena. Pokládejte spolužákům následující otázky a odhalte jejich tajné identity.

- 你有姐姐吗?
- 你喜欢看书吗?

Bratři: 一个哥哥
Sestry: 两个妹妹
Sledování TV: 不太喜欢
Čtení: 很喜欢

Bratři: 没有
Sestry: 两个妹妹
Sledování TV: 很喜欢
Čtení: 很喜欢

Bratři: 没有
Sestry: 三个妹妹
Sledování TV: 不太喜欢
Čtení: 很喜欢

Bratři: 两个哥哥
Sestry: 两个妹妹
Sledování TV: 很喜欢
Čtení: 很喜欢

KULTURNÍ SROVNÁNÍ

Když je vynalezena nová technologie, je potřeba pro ni vynalézt i slovo. V čínštině se nová slova často vytváří spojením znaků, které danou technologii popisují. Znak 电 ve slově 电视 znamená „elektřina“ nebo „elektrický“ a znak 视 znamená „hledět“. Když tyto znaky dáte vedle sebe, vznikne slovo s významem „elektrohled“ neboli televize.

Uhádnete význam těchto slov?

电脑 diàn nǎo = elektrický mozek = ?

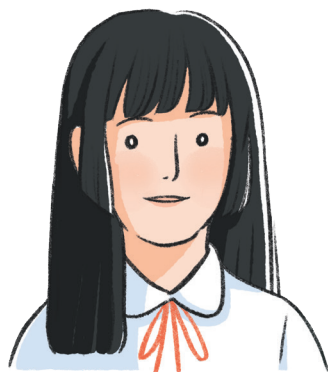
电话 diàn huà = elektrická řeč = ?

电影 diàn yǐng = elektrický stín = ?

Povídání o mazlíčcích

3a Vzorová věta

Prohlédněte si následující obrázek a přečtěte si větu, která se k němu vztahuje. Když něčemu nebudete rozumět, zeptejte se.

Nǐ yǒu méiyǒu chǒngwù?
你 有 没有 宠物?

Máš domácího mazlíčka?

Prodejna domácích mazlíčků v Hongkongu

Audio

3b Nová slovíčka v konverzaci

Poslechněte si nahrávku a snažte se co nejvíce porozumět. Poté si rozhovor přečtete. Pomůže vám pinyin a seznam slovíček.

小明是你的朋友吗?

Xiǎomíng shì nǐ de péngyou ma?

他是我的好朋友。

Tā shì wǒ de hǎo péngyou.

他有没有宠物?

Tā yǒu méiyǒu **chǒngwù**?

他没有宠物，可是我有宠物。

Tā méiyǒu **chǒngwù**, kěshì wǒ yǒu **chǒngwù**.

你有几只宠物?

Nǐ yǒu jǐ **zhī chǒngwù**?

我有两只宠物。

Wǒ yǒu liǎng **zhī chǒngwù**.

我有一只宠物！它是一只猫。

Wǒ yǒu yì **zhī chǒngwù**! Tā shì yì zhī **māo**.

Dokážete odpovědět?

- 1 Xiaoming je Owenův kamarád.
- 2 Xiaoming má dva domácí mazlíčky.
- 3 Owen má dva domácí mazlíčky.
- 4 Miko má jednoho domácího mazlíčka.

ANO NE

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

	Znaky	Pinyin	Význam
16	宠物	chǒngwù	domácí mazlíček (zvíře)
17	只	zhī	(numerativ pro některá zvířata)
18	它	tā	ono (používá se pro zvířata a věci)
19	猫	māo	kočka
20	狗	gǒu	pes
21	小明	Xiǎomíng	(vlastní jméno)

3c Vyřešte

V tomto cvičení si ověřte, jak jste porozuměli učivu z Části 3. Pokud něčemu nerozumíte, nahlédněte do Jazykového okénka.

Seřadte slova do vět.

- 1 有 | 她 | 宠物。 | 三只
- 2 几只 | 宠物? | 有 | 你
- 3 我 | 一只 | 有 | 宠物。

JAZYKOVÁ VÝZVA

Někteří domácí mazlíčci, např. psi nebo hadi, se objevují v čínském zvěrokruhu. Zjistěte, které zvíře patří k vašemu roku narození a řekněte to spolužákům. Dokážete se naučit čínsky vyjmenovat všechna zvířata čínského zvěrokruhu?

5 Numerativy pro zvířata

Numerativ 个 lze použít pro osoby a různé druhy předmětů. Numerativ 只 (zhī) se používá pro některé (ale ne všechny) domácí mazlíčky.

1 我有两只宠物。 ^{zhī chǒngwù} Mám dva domácí mazlíčky.

2 你有几只宠物？ ^{zhī chǒngwù} Kolik domácích mazlíčků máš?

3 我有九只！ ^{zhī} Mám jich devět!

Zde jsou numerativy pro některé běžné domácí mazlíčky.

^{zhī} 只			^{tiáo} 条		^{pǐ} 匹
^{gǒu} 狗	^{māo} 猫	^{tùzi} 兔子	^{yú} 鱼	^{shé} 蛇	^{mǎ} 马
pes	kočka	králík	ryba	had	kůň

3d Použití jazyka v praxi

Máte raději psy, nebo kočky? A co vaši spolužáci? Zeptejte se jich, jestli jsou milovníci psů, nebo koček a zda mají psa, nebo kočku doma. Použijte níže uvedené otázky.

- 你喜欢狗吗?
- 你喜欢猫吗?
- 你有几只狗?
- 你有几只猫?

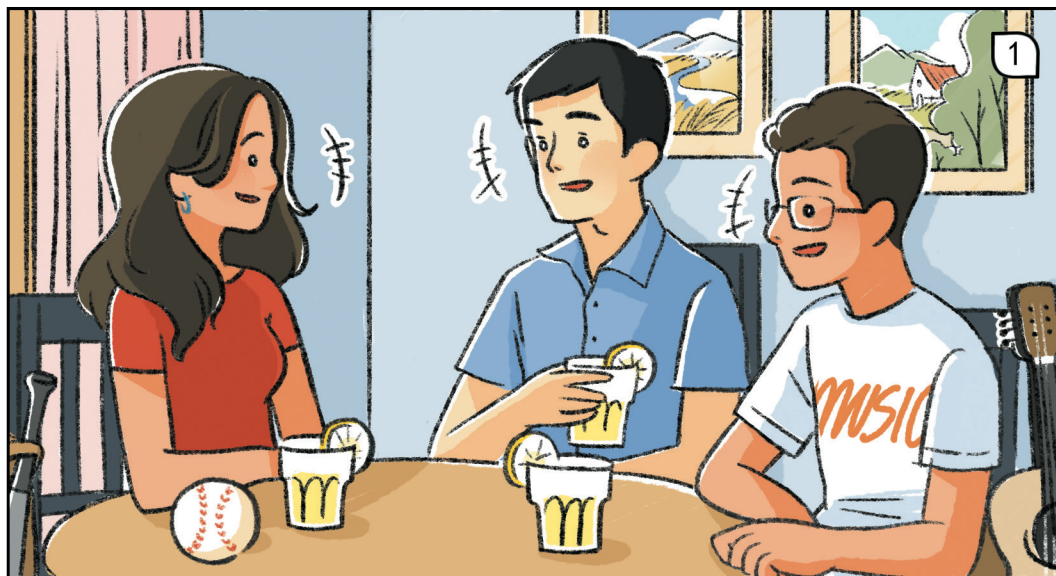
A Četba a poslech

Audio

Úkol 1

VERONIKA
A MARTIN SE
PTAJÍ DAMINGA
NA JEHO RODINU.
VYŘEŠÍ ZÁHADU
DAMINGOVA
MLADŠÍHO
BRATRA.

Dokážete odpovědět?

ANO NE

- 1 Damingův mladší bratr je student.
- 2 Damingův mladší bratr má mladší sestru.
- 3 Damingův mladší bratr rád čte.
- 4 Xiaoming je Damingův domácí mazlíček.

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Úkol 2 Dnes je první hodina čínštiny. Studenti se seznamují s novou paní učitelkou. Přečtěte si rozhovor a rozhodněte, zda jsou výroky pod rozhovorem pravdivé.

Učitelka: 同学们好!

Studenti: 老师好!

Student A: 老师，你有宠物吗?

Učitelka: 我有一只猫。你喜欢宠物吗?

Student A: 喜欢!

Student B: 老师，你有哥哥吗?

Učitelka: 我没有哥哥，可是我有一个弟弟。

Student C: 老师，你是妹妹吗?

Učitelka: 我不是妹妹! 我是姐姐。

	ANO	NE
1 Učitelka má jednu kočku.	☐	☐
2 Student A nemá rád domácí mazlíčky.	☐	☐
3 Učitelka má mladšího bratra.	☐	☐
4 Učitelka má mladší sestru.	☐	☐

Úkol 3 Vaše maminka koupila tyto oblečky své kamarádce, které se narodila dvojčata. Jsou to holčičky, nebo kluci?

Úkol 4 Poslechněte si nahrávku, v níž se vám někdo představí, a odpovězte na otázky.

Audio

- 1 Má mluvčí nějaké starší sourozence?
 - (a) Ano, mluvčí má staršího bratra a starší sestru.
 - (b) Ano, mluvčí má staršího bratra a dvě starší sestry.
 - (c) Ano, mluvčí má staršího bratra, ale nemá starší sestru.
- 2 Má mluvčí nějaké mladší sourozence?
 - (a) Ne, mluvčí nemá žádné mladší sourozence.
 - (b) Ano, mluvčí má mladšího bratra.
 - (c) Ano, mluvčí má mladší sestru.
- 3 Kdo rád sleduje televizi?
 - (a) Mluvčí rád sleduje televizi.
 - (b) Starší bratr mluvčího rád sleduje televizi.
 - (c) Mluvčí má domácího mazlíčka, který rád sleduje televizi.

Úkol 5 Poslechněte si, jak mluvčí vypráví o rodině svého kamaráda. Rozhodněte, zda jsou výroky pravdivé (ANO), či nepravdivé (NE).

ANO NE

1	Mluvčí je kamarádka chlapce na obrázku.	☐	☐
2	Dívka na obrázku se jmenuje Chunchun.	☐	☐
3	Každý v rodině má velmi rád jejich domácího mazlíčka.	☐	☐

B Konverzace

Na samostatný list papíru napište čtyři věty o tom, co máte a nemáte rádi. Potom pracujte ve skupinách a ptejte se studentů z vaší skupiny na to, co mají a nemají rádi. S kým z vaší skupiny se nejvíce shodujete?

SLOVNÍČEK

jīnyú

1 金鱼

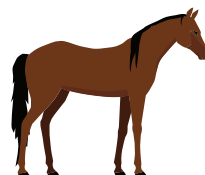
zlatá rybka

tùzi

2 兔子

králík

mǎ

3 马

kůň

shé

4 蛇

had

huà huà

5 画画

malování

kàn diànyǐng

6 看电影

sledování filmů

C Závěrečný projekt

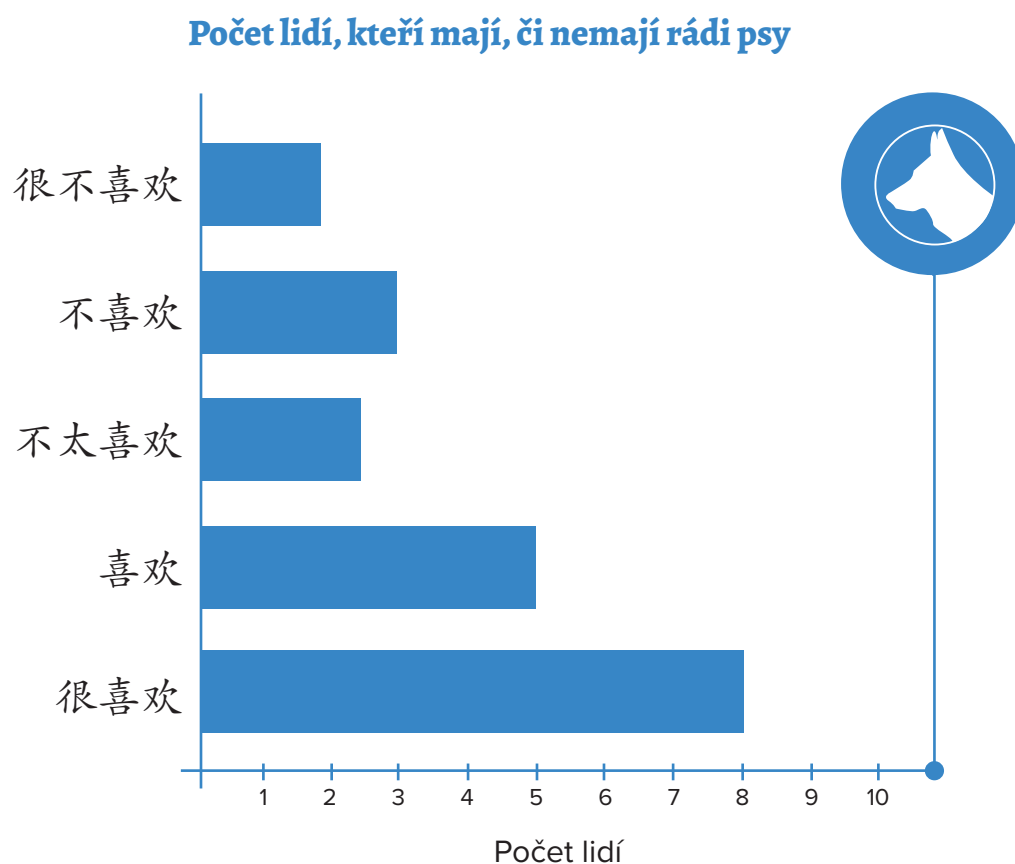
Zvířecí párty

Se svými spolužáky plánujete uspořádat párty na téma domácí mazlíčci. Mezi pozvané patří všichni vaši spolužáci a jejich sourozenci. Při plánování párty musíte zjistit, kdo má rád jaké domácí mazlíčky.

Krok 1: Rozdělte se do skupin. Se spolužáky z vaší skupiny pohovořte o tom, která zvířata máte a nemáte rádi. Potom vyberte alespoň tři domácí mazlíčky, které máte rádi všichni.

Krok 2: Nyní se ptejte ostatních spolužáků, jestli mají oni a jejich sourozenci rádi domácí mazlíčky, které jste zvolili v prvním kroku. Udělejte si přehled, kolik lidí má rádo kterého domácího mazlíčka.

Krok 3: Pro každého domácího mazlíčka vytvořte graf znázorňující, kolik lidí jej má a nemá rádo. Tématem párty bude nejoblíbenější domácí mazlíček. Při tvorbě grafu vám pomůže tento příklad:

Naučili jste se?

Zeptejte se vyučujícího, pokud vám není jasné:

- jak jednoduše popsat rodinu,
- jak se ptát a odpovídat na otázky o členech rodiny,
- jak vyjádřit, kolik máte sourozenců a domácích mazlíčků,
- jak porozumět druhým, když mluví o tom, co mají a nemají v oblibě,
- jak říci, co máte a nemáte v oblibě,
- jak používat numerativy pro osoby a zvířata.

Kulturní znalosti

Jakým způsobem
se proměňuje
rodinný život
v Číně?

Šanghajská rodina se dívá na fotografii v mobilu během oslav Čínského nového roku.